

CENTRALE RAAD VAN BEROEP
12 mei 1995
(Mrs Haverkamp, Grendel, Zwart)

AWW 1993/37

Het bestuur van de Sociale Verzekeringsbank, eiser,
tegen

K.B.-J., te Trogir (Kroatië), gedaagde.

I. Ontstaan en loop van het geding

Bij beslissing van 17 juni 1991 heeft eiser een aanvraag van gedaagde om toekenning van weduwnpensioen ingevolge de Algemene Weduwen- en Wezenwet (AWW) afgewezen.

De Rb. te Amsterdam heeft bij uitspraak van 13 jan. 1993 het tegen deze beslissing ingestelde beroep gegrond verklaard, die beslissing vernietigd en eiser opgedragen een nieuwe beslissing te nemen op gedaagdes aanvraag om AWW-pensioen met inachtneming van het in de uitspraak overwogene. Eiser heeft tegen deze uitspraak hoger beroep ingesteld. Op de in een aanvullend beroepschrift van 19 april 1993 ontwikkelde gronden heeft hij geconcludeerd tot vernietiging van de bestreden uitspraak.

Bij brief van 13 juli 1994 heeft eiser enkele vragen van de voorzitter van de raad, neergelegd in een schrijven van 5 juli 1994, beantwoord.

Het geding is behandeld ter terechtzitting van de raad, gehouden op 25 nov. 1994. Van partijen is daar alleen eiser verschenen, en wel bij gemachtigde mr R.A. Zieck, werkzaam bij de Sociale Verzekeringsbank.

Bij de daaropvolgende behandeling in raadkamer is toepassing gegeven aan art. 124 Beroepswet.

Op 14 dec. 1994 is een brief d.d. 25 nov. 1994 van het Kroatische orgaan voor de ouderdoms- en invaliditeitsverzekering ter griffie ingekomen.

De behandeling van het geding is hervat ter terechtzitting van de raad, gehouden op 31 maart 1995, waar partijen zijn verschenen als op 25 nov. 1994.

II. Motivering

Met ingang van 1 jan. 1994 is de Awb in werking getreden en de Beroepswet gewijzigd. De in dit kader gegeven wettelijke regels van overgangsrecht brengen echter mee dat op het onderhavige hoger beroep moet worden beslist met toepassing van het procesrecht zoals dat luidde vóór 1 jan. 1994, behoudens wat betreft de mogelijkheid van vergoeding van proceskosten als geregeld in art. 8:75 Awb.

Gedaagde is de weduwe van Ivan B., die op 20 nov. 1988 is overleden. B. was een Joegoslavische werknemer, die van 14 sept. 1962 tot 10 aug. 1965 in de Nederlandse mijnindustrie werkzaam is geweest. Voor en na die periode heeft hij in Joegoslavië gewerkt, waar hij verzekerd was ingevolge de destijds van kracht zijnde Joegoslavische wetgeving inzake de ouderdoms - en invaliditeitsverzekering.

Blijkens een opgave d.d. 31 jan. 1991 van het Joegoslavische verzekeringsorgaan had B. op 31 maart 1973 aan verzekeringstijdvakken 16 jaar, 7 maanden en 29 dagen vervuld. Hem is met ingang van 1 april 1973 een Joegoslavisch invaliditeitspensioen toegekend. Voorts is hem met ingang van 30 maart 1974 een uitkering ingevolge de Nederlandse Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering

(WAO) toegekend door de Nieuwe Algemene Bedrijfsvereniging.
Eiser heeft gedaagdes aanvraag om weduwenpensioen ingevolge de AWW afgewezen onder de overweging dat B. op de datum van zijn overlijden niet ingevolge de AWW verzekerd was en dat zodanige aanspraak ook niet kon worden ontleend aan enige internationale overeenkomst.

De rechtbank heeft deze beslissing vernietigd, overwegende dat B. ten tijde van zijn overlijden als "verzekerd" ingevolge de Joegoslavische wetgeving, in de zin van art. 18 lid 3 van het (destijds van kracht zijnde) Verdrag inzake sociale zekerheid tussen Nederland en Joegoslavië (Trb. 1977, 156; (het verdrag)), moest worden aangemerkt en dat op die grond met toepassing van laatstbedoelde bepaling aan gedaagde een aanspraak op AWW-pensioen niet kon worden ontzegd. Dit standpunt omtrent het verzekerd zijn van B. is blijkens het dossier (nader) ook door het Joegoslavische (thans: Kroatische) verzekeringsorgaan ingenomen. Eiser staat op het standpunt dat niet aan de voorwaarde van verzekerd zijn ingevolge de Joegoslavische wetgeving als neergelegd in art 18 lid 3, van evengenoemd Verdrag is voldaan.
De raad overweegt het volgende.

Nu niet is gesteld of gebleken dat aan de weigering van AWW-pensioen enige andere, nationale of internationale rechtsregel in de weg staat, zal de raad zich beperken tot het in hoger beroep bestaande punt van geschil, betrekking hebbend op de interpretatie en toepassing van art. 18 lid 3 van het verdrag zoals zojuist aangegeven.

Evengenoemde bepaling houdt, kort samengevat, in dat aan de voorwaarde van verzekerd zijn (voor het verkrijgen van een aanspraak op uitkering) in een regeling als de Nederlandse AWW geacht wordt te zijn voldaan indien de werknemer (te weten degene die ingevolge de AWW verzekerd is geweest) op het tijdstip waarop de verzekerde gebeurtenis zich voordoet verzekerd is ingevolge de wettelijke regeling van (i.c.) Joegoslavië. Een dergelijke bepaling, die ook voorkomt in andere, internationale en supranationale, overeenkomsten tussen staten, heeft kennelijk tot doel het verlies van aanspraken tegen te gaan dat op het gebied van de sociale zekerheid kan voortvloeien uit het verkeer van werknemers tussen de verdragsluitende partijen.
De betreffende bepaling is toegesneden op de situatie waarin de werknemer in het verleden verzekerd is geweest in het kader van een zogeheten risicostelsel (als de Nederlandse AWW), waarin voor het verwerven van een aanspraak geen eisen zijn gesteld met betrekking tot de duur van de verzekering, maar wel de voorwaarde geldt dat de betrokkene op het tijdstip van de verzekerde gebeurtenis verzekerd is.

Uit de ratio van de bepaling vloeit naar het oordeel van de raad rechtstreeks voort, dat het fictief verzekerd zijn ingevolge de AWW, uit hoofde van een Nederlands verzekeringsverleden, uitsluitend in het leven kan worden geroepen in het geval dat er op het tijdstip van de verzekerde gebeurtenis sprake is van daadwerkelijke verzekering ingevolge (i.c.) de Joegoslavische wetgeving, dat wil zeggen, overeenkomstig hetgeen de raad in eerdere uitspraken met betrekking tot regelingen van de EG heeft aangegeven, dat op bedoeld tijdstip een tijdvak van wettelijke verzekering lopende is waarover premie of bijdrage verschuldigd is, dan wel een daarmee gelijkgesteld tijdvak. Met name is in dit verband onvoldoende dat de betrokkene (of, zoals i.c., zijn nabestaande) aan de laatstbedoelde wetgeving terzake van de verzekerde gebeurtenis een aanspraak kan ontleen uit hoofde van een in het verleden (daadwerkelijk) verzekeringstijdvak, waarbij het, in de zienswijze van de raad, niet van belang is dat die wetgeving de betrokkene, zoals i.c., terzake van het realiseren van die aanspraak als "verzekerde" aanduidt. In de andere opvatting zou de bepaling haar doel

voorbijschieten, aangezien zij ertoe strekt voor het aannemen van fictieve of voortgezette verzekering ingevolge een risicostelsel een positie in het andere stelsel, overeenkomstig aan die van de verzekerde in een risicostelsel, als voorwaarde te stellen, waarbij dan van belang is dat een essentieel kenmerk van een risicoverzekering als de AWW is dat het verkrijgen van een aanspraak afhankelijk is van de aanwezigheid van (daadwerkelijke) verzekering op het tijdstip waarop de verzekerde gebeurtenis zich voordoet.

Aangezien ten aanzien van B. op het tijdstip van zijn overlijden geen sprake was van daadwerkelijke verzekering - in bovenaangegeven zin - ingevolge de Joegoslavische wetgeving, is met betrekking tot de aanspraak op weduwenpensioen van gedaagde niet voldaan aan de voorwaarde van art. 18 lid 3 van het verdrag. Hieraan kan niet afdoen hetgeen de eerste rechter en het buitenlandse orgaan doorslaggevend hebben geacht, te weten dat B. in het Joegoslavische stelsel voor de opening van een recht op nabestaandenpensioen ten behoeve van verschillende categorieën van nagelaten betrekkingen, in zijn hoedanigheid van rechthebbende op een Joegoslavisch invaliditeitspensioen als verzekerde wordt beschouwd, en evenmin dat die nabestaanden zelf in dat stelsel ook als verzekerd worden aangemerkt.

Uit het vorenoverwogene vloeit voort dat het hoger beroep doel treft en dat de aangevallen uitspraak niet in stand kan blijven. Er zijn geen termen om toepassing te geven aan art. 8:75 Awb.

III. Beslissing

De Centrale Raad van Beroep;

recht doende:

vernietigt de aangevallen uitspraak;

verklaart het inleidende beroep alsnog ongegrond.